

Brüssel, 29. november 2024
(OR. en)

16181/24

RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	29. november 2024
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	15304/24 + COR 1
Teema:	Võimalik üleeuroopaline teadus- ja innovatsioonialgatus, mis käsitleb loodusvarade kestliku majandamise, toidusüsteemide kindluse ja biomajanduse rakendamise edendamist, kasutades ära Kesk- ja Ida-Euroopa potentsiaali – Nõukogu järeldused (29. november 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu poolt 29. novembril 2024 toimunud nõukogu 4063. istungil heaks kiidetud nõukogu järeldused *võimaliku üleeuroopalise teadus- ja innovatsioonialgatuse kohta, mis käsitleb loodusvarade kestliku majandamise, toidusüsteemide kindluse ja biomajanduse rakendamise edendamist, kasutades ära Kesk- ja Ida-Euroopa potentsiaali.*

**NÕUKOGU JÄRELDUSED VÕIMALIKU ÜLEEUROOPALISE TEADUS- JA
INNOVATSIOONIALGATUSE KOHTA, MIS KÄSITLEB LOODUSVARADE KESTLIKU
MAJANDAMISE, TOIDUSÜSTEEMIDE KINDLUSE JA BIOMAJANDUSE
RAKENDAMISE EDENDAMIST, KASUTADES ÄRA KESK- JA IDA-EUROOPA
POTENTSIAALI**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

- Euroopa Ülemkogu 23.–24. juuni 2022. aasta järeltusi,¹ milles tunnustatakse Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia väljavaadet saada ELi liikmeks, väljendades samal ajal oma täielikku ja kindlameelset pühendumust Lääne-Balkani väljavaatele saada ELi liikmeks;
- Euroopa Ülemkogu 26.–27. oktoobri 2023. aasta järeltusi² ELi konkurentsivõime teemal, milles rõhutatakse, et EL vajab tugevat majanduslikku baasi, mis tagab liidu pikaajalise konkurentsivõime ja võrdsed tingimused nii liidusiseselt kui ka ülemaailmselt;
- nõukogu 29. novembri 2019. aasta järeltusi ajakohastatud biomajanduse strateegia kohta „Kestlik biomajandus Euroopas: majanduse, ühiskonna ja keskkonna vaheliste sidemete tugevdamine“,³ milles tunnustatakse BIOEASTi rolli ELi biomajanduse strateegia rakendamisel;
- nõukogu 26. novembri 2021. aasta soovitus, mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti,⁴ ja mis on seotud komisjoni teatisega „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“;

¹ EUCO 24/22.

² EUCO 14/23.

³ 14594/19.

⁴ 13701/21.

- nõukogu 25. aprilli 2023. aasta järeldusi, mis käsitlevad biomajanduse pakutavaid võimalusi praeguste väljakutsete käsitlemisel, pöörates eritähelepanu maapiirkondadele,⁵ milles julgustatakse komisjoni ja liikmesriike BIOEASTi raames tehtavat koostööd tugevdama;
- nõukogu 24. mai 2024. aasta järeldusi „Konkurentsivõimeline Euroopa tööstus, mis edendab meie rohelist, digitaalset ja vastupidavat tulevikku“,⁶ milles nõutakse tungivalt, et komisjon tunnustaks biotehnoloogiat ja bioressursipõhist majandust ELi tööstuspoliitika ühe koostisosana ning tagaks koordineerimise poliitika sidususe suurendamiseks;
- komisjoni teatise ja nendega kaasnevaid dokumente Euroopa rohelise kokkuleppe kohta;⁷ „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“,⁸ „2023. aasta eduaruanne ELi kliimameetmete kohta“,⁹ „Meie tuleviku kindlustamine Euroopa 2040. aasta kliimaeesmärk ja tee kliimanetraalsuse saavutamiseni 2050. aastaks, ehitades üles kestliku, õiglase ja jõuka ühiskonna“¹⁰ ja „Tuleviku ülesehitamine loodusega: biotehnoloogia ja biotootmise hoogustamine ELis“,¹¹ milles rõhutatakse biomajanduse tähtsust rohepöörde ja Euroopa konkurentsivõime toetamisel;

⁵ 8406/23.
⁶ 10127/24.
⁷ COM(2019) 640 final.
⁸ COM(2020) 98 final.
⁹ COM(2023) 653 final.
¹⁰ COM(2024) 63 final.
¹¹ COM(2024) 137 final.

1. TUNNISTAB, et Euroopa rohelise kokkuleppe keskpikkade ja pikaajaliste eesmärkide saavutamine aastateks 2030 ja 2050 sõltub ka biomassi, sealhulgas biojäätmete kestlikust tootmisest ja kasutamisest; RÕHUTAB, et kestlik ringbiomajandus võib aidata saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgi ja suurendada ka Euroopa konkurentsivõimet; PEAB TERVITATAVAKS teavet ELi biomajanduse strateegia 2025. aasta lõpuks kavandatud ajakohastamise kohta, milles tuleks arvesse võtta praeguseid ühiskondlikke, demograafilisi, majanduslikke ja keskkonnavalaseid väljakutseid, biomajanduse tööstuslikku mõõdet ning selle seoseid biotehnoloogia ja biotootmisega, et aidata kaasa ELi majanduse tugevdamisele. Samal ajal tuleks selles arvesse võtta ka ettevaatuspõhimõtet ja seada esikohale tarbijate huvid; VÕTAB TEADMISEKS, et eespool nimetatud strateegiates käsitletud väljakutsed on järjest keerukamad, ulatudes kaugemale liikmesriikide piiridest, ning nende puhul tuleks kasuks laiem riikidevaheline koostöö ELi väärtusi ja põhimõtteid jagavate kolmandate riikidega;
2. MÄRGIB, et käimas on arutelud kestlikkuse ja konkurentsivõime üle, eelkõige arutatakse asendamatu ent ohustatud loodusvarasid nagu muld ja magevesi ning ökosüsteemiteenuseid, samuti Euroopa toidusüsteemide kindluse kriitilist tähtsust ning bioressursipõhiste uuenduste ja lahenduste ning biotootmise potentsiaali sotsiaal-majandusliku ja kestliku arengu edendamisel Euroopas;
3. RÕHUTAB sellega seoses tööd, mida on tehtud käimasolevate Euroopa partnerluste kontekstis, sealhulgas, kuid mitte ainult, programmi „Euroopa horisont“ 6. teemavaldkonnas; näiteks Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõtte, mis on kehtestanud laiendamisstrateegia ja tegevuskava, et kaasata alaesindatud sidusrühmi ja toetusesaajaid, samuti positiivse näitena partnerlus Vahemere piirkonna riikidega teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas (PRIMA) kui ELi naaberriikidega tehtava tõhustatud koostöö vahend; RÕHUTAB, kui oluline on koostöö ja vastastikune täiendavus missioonidega, eelkõige ELi missioonidega „Meie ookeanide ja vete taastamine“ ja „Euroopa mullakokkulepe“;

4. MÄRGIB, et Euroopa innovatsiooni tulemustabeli suundumused näitavad, et Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriigid kuuluvad peamiselt kujunemisjärgus ja mõõdukate novaatorite hulka ning nende osalemine raamprogrammides on endiselt mõõdukas; RÕHUTAB vajadust suurendada investeeringuid riiklikul tasandil ja võtta täiendavaid meetmeid osalemise laiendamiseks, et toetada tiptasemel teaduse ja bioressursipõhiste uuenduste vahetamist ja väärtustamist kogu Euroopa teadusruumis;
5. MÄRGIB vajadust edendada tarneahelate ja ärimudelite kestlikku arengut, sealhulgas suurema väärtusega toodete puhul, ning bioressursside kohalikku töötlemist Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikides, kutsudes sidusrühmi osalema kaasaval ja alt üles suunatud viisil teadusuuringutes, innovatsioonis ja kestlike bioressursipõhiste lahenduste kasutuselevõtus, et hõlbustada Euroopa liikumist ringluspõhise ja kestliku tuleviku suunas;
6. VÕTAB TEADMISEKS BIOEASTi rolli Euroopa rohepöörde ja õiglase ülemineku toetamisel ning edusammud, mida on viimastel aastatel tehtud BIOEASTi arendamisel platvormiks, millel on koordineerimismehhanism, struktuur ja ressursid ühiste strateegiliste teadusuuringute ja innovatsiooni prioriteetide kindlaksmääramisel agroökoloogia, mageveega seotud vastupidavuse, toidusüsteemide kindluse ning kestliku ringbiomajanduse valdkonnas; RÕHUTAB võimalust ühtlustada biomajandusega seotud poliitikat ja õigusnorme liidu tasandil, eelkõige luues selles sektoris soodsa keskkonna investeeringuteks, teadusuuringuteks, innovatsiooniks ja kestlikuks arenguks;
7. VÕTAB TEADMISEKS 11 BIOEASTis osaleva liikmesriigi põllumajanduse ja teadusuuringute eest vastutavate ministrite võetud kohustuse, mida väljendati 2019. aasta ühisdeklaratsioonis,¹² milles kirjeldatakse BIOEASTi tulevast trajektoori, ning kümne liikmesriigi põllumajanduse ja teadusuuringute eest vastutavate ministrite poolt 2024. aasta juulis allkirjastatud deklaratsiooni vormis korratud kohustuse töötada välja partnerlus, mis tegeleb loodusvarade kestlikkuse, toidusüsteemide ning biomajanduse vaheliste seostega Kesk- ja Ida-Euroopas;

¹² 9235/19.

8. TUNNISTAB vajadust edendada avatud ja kaasavat koostööd biomajandusega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas kõigi ELi liikmesriikide vahel, arendades samal ajal avatud koostööd Lääne-Balkani ja kandidaatriikidega; VÕTAB TEADMISEKS kümne liikmesriigi allkirjastatud BIOEASTi deklaratsiooni ettepaneku luua võimalik üleeuroopaline süsiniku-, vee-, toidu- ja energiaringet käsitlev teadus- ja innovatsioonialgatus loodusvarade kestliku majandamise, toidusüsteemide kindluse ja biomajanduse rakendamise kontekstis, kasutades ära Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikide, Lääne-Balkani ja kandidaatriikide potentsiaali, kuna see võiks rahuldada kohalikke vajadusi tiptasemel teadusuuringute tulemuste ja uuenduslike lahenduste kasutuselevõtu ja kohandamise kaudu. BIOEASTi deklaratsioonile allkirjutanud toetavad seisukohta, et selline võimalik algatus võiks veelgi suurendada Euroopa konkurentsivõimet biomajanduse, sealhulgas biotootmise ja biotehnoloogia valdkonnas, aidates samal ajal kaasa loodusvarade kaitsele ja tõhusale kasutamisele, saades era- ja avaliku sektori rahalisi vahendeid uuenduslike bioressursipõhiste lahenduste edendamiseks;
9. TUNNISTAB, et kõigi liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga on vaja põhjalikumalt arutada teadusuuringute ja innovatsiooni rolli Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikide, Lääne-Balkani ja kandidaatriikide biomajanduse potentsiaali rakendamisel Euroopa strateegilise autonoomia kontekstis. Võimalik uus teadus- ja innovatsioonialgatus võiks aidata anda põhiteadmisi ja oskusteavet, tõhustada teadusdiplomaatiat selliste Euroopa väärtuste edendamise ja kaitsmise kaudu nagu teaduseetika, usaldusväärsus ja sooline võrdõiguslikkus, samuti edendada suhteid, stabiilsust, jõukust ja kestlikku üleminekut Lääne-Balkani ja kandidaatriikide jaoks ning tegeleda ajude äravoolu probleemiga. Koostoime parem kasutamine ja suurem osalemine peaks andma lisaväärtust Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemile, aitama kaasa ELi toidusüsteemide kindlusele, pöörates erilist tähelepanu toiduainete ohutusele, autentsusele ja kvaliteedile ning jäätmete taaskasutamisele, ning aitama ära kasutada seni alakasutatud biomassi potentsiaali ELis, Lääne-Balkanil ja kandidaatriikides, millel on positiivne ülekanduv mõju kogu ühtsel turul, ning suurendada Euroopa konkurentsivõimet;

10. RÕHUTAB riikidevaheliste teadus- ja innovatsioonialgatuste lisaväärtust uute lahenduste pakkumisel rohe- ja digipöörde, tervishoiu ja ühiskondlike väljakutsete kontekstis ning KINNITAB tungivat vajadust kestlikult ja kvaliteetselt kavandatud projektide järele, mida rakendatakse suurt läbipaistvust ja kõrgeid standardeid järgides. Selline võimalik uus üleeuroopaline algatus võiks viia edasise strateegilise koostööni ning selles tuleks määratleda selged eesmärgid, et hoida rahastamise dubleerimise vältimiseks ära olemasolevate ja uute teadus- ja innovatsioonitegevuste kattumine ELi ja liikmesriikide tasandil, ja tagada kriisidega silmitsi seistes suurem vastupanuvõime;
11. KUTSUB seetõttu, täielikult komisjoni algatusõigust asutades, komisjoni ÜLES viima kooskõlas kohaldatavate menetlustega läbi lünkade analüüsi, et hinnata ekspertidega konsulteerides, kõiki võimalusi arvesse võttes võimaliku uue üleeuroopalise teadus- ja innovatsioonialgatuse vajalikkust, teostatavust ja mõju loodusvarade kestlikule majandamisele, toidusüsteemide kindlusele ja biomajanduse rakendamisele, kasutades ära Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikide, Lääne-Balkani ja kandidaatriikide potentsiaali. Sõltuvalt sellise analüüsi tulemustest võiks kaaluda strateegilise tegevuskava koostamist, konsulteerides liikmesriikidega, tagamaks et liikmesriikide loodusvarasid (millele lisanduvad Lääne-Balkani ja kandidaatriikide loodusvarad) saab ümber paigutada ja väärintada tuginedes tipptasemel teadusele ja kõige uuenduslikumale tehnoloogiale, mis on kogu ELis kättesaadav ja soovitav.
